

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Stanovisko 02/2024

(podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ)

k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu (ďalej len „EDIP“)

**[Medziinštitucionálny spis
2024/0061 (COD) z 5. marca 2024]**

Obsah

	Body
Úvod	01 – 13
Kontext	01 – 07
Rozsah, harmonogram a obmedzenia tohto stanoviska	08 – 13
Rozsah	08 – 10
Harmonogram	11
Obmedzenia	12 – 13
Všeobecné pripomienky	14 – 21
Výnimky z nariadenia o rozpočtových pravidlách	21
Konkrétne pripomienky	22 – 64
Dôvodová správa	22 – 23
Posúdenie potrieb	22 – 23
Kapitola I návrhu Všeobecné ustanovenia	24 – 25
Kapitola II návrhu	26 – 48
Oddiel 1: Všeobecné ustanovenia uplatniteľné na program a Nástroj na podporu Ukrajiny	26 – 30
Oddiel 2: Program	31 – 46
Oddiel 3: Nástroj na podporu Ukrajiny	47 – 48
Kapitola IV návrhu: Bezpečnosť dodávok	49 – 52
Oddiel 1: Pripravenosť (články 34 až 39 návrhu)	49
Oddiel 2: Dohľad nad dodávateľskými reťazcami a ich monitorovanie (články 40 a 41 návrhu)	50 – 51
Oddieli 3 a 4: Krízový stav dodávok a krízový stav dodávok súvisiaci s bezpečnosťou (články 43 až 56 návrhu)	52
Kapitola V návrhu: Riadenie, hodnotenie a kontrola	53 – 58
Rada pre pripravenosť obranného priemyslu a postup výboru (články 57 a 58 návrhu)	53
Rámcová dohoda s Ukrajinou (článok 59 návrhu)	54 – 55
Hodnotenie programu (článok 66 návrhu)	56 – 58

Rámec monitorovania výkonnosti	59 – 64
Záverečné poznámky	65 – 69
Zhrnutie pripomienok	
Návrhy na vypracovanie znenia	70
Prílohy	
Príloha I – Prehľad európskych inštitucionálnych opatrení súvisiacich s obranou	
Príloha II – Výnimky z nariadenia o rozpočtových pravidlách	
Skratky	

Úvod

Kontext

01 Vzhľadom na návrat vojny s vysokou intenzitou na európsky kontinent s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine v roku 2022 EÚ posunula obranu na popredné miesto v programe. Po Vyhlásení z Versailles z 11. marca 2022 prijala Komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v máji 2022 spoločné oznámenie o analýze nedostatku investícií do obrany a ďalšom postupe¹.

02 Odvtedy bolo predložených niekoľko krátkodobých opatrení.

- o **Osobitná skupina pre spoločné obstarávanie v oblasti obrany** bola zriadená s cieľom spolupracovať s členskými štátmi na podpore koordinácie ich veľmi krátkodobých potrieb v oblasti obstarávania.
- o **Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania (EDIRPA)**, ktorého cieľom je stimulovať spoluprácu členských štátov pri obstarávaní najnaliehavejšieho obranného vybavenia prostredníctvom finančnej podpory. Platnosť nástroja EDIRPA, ktorý bola prijatý 18. októbra 2023, sa skončí 31. decembra 2025.
- o **Nariadenie o podpore výroby munície² (ASAP)** s cieľom dodávať a spoločne obstarávať muníciu pre Ukrajinu. Prijaté 20. júla 2023, skončí sa 30. júna 2025.

03 Komisia už predtým prijala Program rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP) a Európsky obranný fond (EDF) na podporu výskumu a vývoja v oblasti obrany.

04 V záveroch **Európskej rady** z decembra 2023 sa zdôraznilo, že na splnenie cieľov EÚ, ktorými sú zvýšenie jej obrannej pripravenosti, je potrebné urobiť viac. Európska rada zároveň zdôraznila, že je potrebné posilniť európsku obrannú technologickú a priemyselnú základňu (EDTIB).

¹ JOIN (2022) 24.

² Nariadenie (EÚ) 2023/1525.

05 Komisia 5. marca 2024 predložila návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky program pre obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu (ďalej len „EDIP“)³. Na tento balík odkazujeme ďalej v texte ako na „návrh“. Cieľom návrhu je poskytnúť väčšiu strednodobú podporu, zosúladiť naliehavé potreby s dlhodobejšou perspektívou odtiaľto do konca súčasného viacročného finančného rámca.

06 V článku 1 návrhu sa stanovujú zložky tohto súboru opatrení, ktorými sú zriadenie Európskeho programu pre obranný priemysel (ďalej len „program“), Nástroja na podporu Ukrajiny a štruktúry pre európsky zbrojný program, právneho rámca určeného na zaistenie bezpečnosti dodávok a zriadenie Rady pre pripravenosť obranného priemyslu.

07 Súbežne s návrhom Komisia uverejnila stratégiu pre európsky obranný priemysel (EDIS)⁴. V tejto stratégii sa stanovujú hlavné politické iniciatívy na zvýšenie schopnosti EÚ reagovať na bezpečnostné hrozby posilnením európskeho obranného priemyslu a podporou koordinácie investícií členských štátov do obrany. Časový horizont stratégie presahuje súčasný viacročný finančný rámec na obdobie 2021 – 2027 a zahŕňa vyčíslené ciele, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030. Program EDIP je hlavným nástrojom, prostredníctvom ktorého má Komisia v úmysle vykonávať stratégiu EDIS v období od prijatia návrhu do roku 2027.

Rozsah, harmonogram a obmedzenia tohto stanoviska

Rozsah

08 Naše stanovisko vychádza z návrhu vrátane jeho legislatívneho finančného výkazu a dôvodovej správy. Odvolávame sa na pracovný dokument útvarov Komisie (SWD) o EDIP⁵ aj na EDIS, kde to považujeme za vhodné.

³ COM(2024) 150.

⁴ JOIN (2024) 10.

⁵ C(2024) 4822.

09 Konzultovali sme s Generálnym riaditeľstvom Komisie pre obranný priemysel a vesmír a Európskou obrannou agentúrou (agentúra EDA). Spolupracovali sme aj so sekretariátom Rady, podvýborom Európskeho parlamentu pre bezpečnosť a obranu, zástupcami priemyslu a expertnými skupinami. Naše preskúmanie dopĺňa analýza výskumných dokumentov zo zdrojov, ako je Výskumná služba Európskeho parlamentu.

10 V tomto stanovisku sú vyjadrené naše názory na návrh a prispieva k legislatívnemu postupu tým, že navrhuje, ako objasniť niektoré časti návrhu, ktoré môžu mať vplyv na finančné riadenie fondov EÚ.

Harmonogram

11 Komisia uverejnila návrh 5. marca 2024. Podľa právneho základu návrhu je konzultácia s Európskym dvorom audítorov (EDA) povinná⁶. Rada predložila oficiálnu žiadosť o stanovisko EDA dňa 19. apríla 2024, v ktorej ho vyzvala, aby svoje stanovisko predložil do 31. októbra 2024. Týmto stanoviskom je splnená požiadavka konzultácie.

Obmedzenia

12 Zdôrazňujeme, že v článku 34 nariadenia o rozpočtových pravidlách⁷ sa vyžaduje, aby sa pred vydaním návrhu s významným hospodárskym, environmentálnym a sociálnym vplyvom vykonalo *ex ante* posúdenie vplyvu. Ako sme však zdôraznili v našich predchádzajúcich stanoviskách k návrhu, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu⁸ a Nástroj na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán⁹, konštatujeme, že takéto posúdenie vplyvu sa opäť nevykonalo. V dôvodovej správe k návrhu Komisia uviedla, že dôvodom je „naliehavá povaha návrhu“¹⁰. Zdôrazňujeme, že *ex ante* posúdenie vplyvu by sa malo vynechať len za výnimočných okolností.

⁶ Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 322 ods. 1 písm. a).

⁷ Nariadenie (EÚ, Euratom) 2018/1046.

⁸ Stanovisko 03/2023.

⁹ Stanovisko 01/2024.

¹⁰ COM(2024) 150, s. 9.

13 Komisia 8. júla 2024 vydala pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom vysvetlila potrebu opatrení na úrovni EÚ a poskytla informácie o dôvodoch návrhu. Pracovný dokument útvarov Komisie a legislatívne finančné výkazy návrhu však poskytli obmedzené informácie ohľadom niekoľkých prvkov (pozri body **16, 22 a 23, 40 a 60**). V dôsledku obmedzených informácií sme nemohli vydať plne podložené stanovisko.

Všeobecné pripomienky

14 Chápeme, že návrh má byť prvým krokom pri vykonávaní stratégie EDIS, v ktorej sa stanovujú prostriedky a ciele EÚ do roku 2030 na posilnenie odolnosti európskeho obranného priemyslu. Poznamenávame, že konzultácie o EDIS sa uskutočnili od októbra do decembra 2023 a boli podporené piatimi tematickými dokumentmi, v ktorých sa uvádzajú všeobecné súvislosti a hlavné problémy, ktoré identifikovala Komisia. V konzultačných dokumentoch sa však nestanovili charakteristiky rôznych politických nástrojov (ako je európsky mechanizmus na obchodovanie s vojenským materiálom alebo Nástroj na podporu Ukrajiny), ktoré boli neskôr zahrnuté do návrhu EDIP. Oficiálne konzultácie o legislatívnom návrhu sa uskutočnili po vydaní návrhu. To znamená, že Komisia nemusela dostať ucelenú spätnú väzbu ku všetkým aspektom jej návrhu.

15 V našej osobitnej správe o prípravnej akcii pre výskum v oblasti obrany¹¹ sme odporučili, aby Komisia navrhla dlhodobú stratégiu pre Európsky obranný fond s cieľom zvýšiť využívanie vyvinutých technológií v sektore obrany v EÚ. V tejto súvislosti vítame cieľ návrhu podporiť industrializáciu a komercializáciu výrobkov obranného priemyslu vyvinutých s podporou EDF. Vítame aj možnosť, aby Komisia identifikovala európske obranné projekty spoločného záujmu s cieľom rozvíjať európske obranné spôsobilosti. V našej osobitnej správe sme však takisto zdôraznili, že k rozvoju takýchto spôsobilostí dochádza v dlhodobom horizonte a na ovplyvnenie rozhodnutí obranného priemyslu je potrebná viacročná perspektíva. V tejto súvislosti poznamenávame, že časový horizont vykonávania návrhu sú len dva roky (2026 a 2027). S cieľom v plnej miere využiť výhody rozpočtovej podpory EÚ **by Komisia mala zvážiť** doplnenie EDIS o dlhodobú stratégiu financovania EDTIB ako súčasť budúceho viacročného finančného rámca.

16 Zdôraznili sme tiež, že vykonávanie prípravnej akcie pre výskum v oblasti obrany si vyžaduje značné zdroje a odborné znalosti, čo vedie k operačným výzvam pre Komisiu, pokiaľ ide o vykonanie procesu hodnotenia a udeľovania grantov v primeranom časovom rámci. Poznamenávame, že v legislatívnom finančnom výkaze návrhu Komisia odhaduje zdroje požadované na vykonávanie programu. Neexistuje však žiadna analýza, pokiaľ ide o spôsob výpočtu týchto potrieb. V legislatívnom finančnom výkaze ani v pracovnom dokumente útvarov Komisie tiež nie sú informácie o tom, ako možno tieto zdroje včas zabezpečiť na vykonávanie programu.

¹¹ Osobitná správa 10/2023.

17 V našom preskúmaní európskej obrany¹² sme zdôraznili, že proces plánovania EÚ v oblasti obranných spôsobilostí zahŕňa mnoho zainteresovaných strán a opiera sa o zložitú štruktúru riadenia. V rámci tejto štruktúry sa priority obrannej spôsobilosti vymedzujú v medzivládnych dojednaniach v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP), zatiaľ čo rozpočet EÚ plní Európska komisia pod dohľadom Európskeho parlamentu. Prehľad hlavných inštitucionálnych dojednaní týkajúcich sa SZBP sa nachádza v *prílohe I* a úvahy o koordinácii medzi programom a SZBP sú uvedené v bode **53**. Hoci uznávame, že inštitucionálne dojednania presahujú rozsah pôsobnosti návrhu, **Komisia a spoluzákondarcovia by mali zvážiť** riziko prekryvania a výzvy, pokiaľ ide o vykonávanie hodnotení a auditov vyplývajúcich z takéhoto zložitého rámca.

18 Poznamenávame, že v niektorých prípadoch, ako je fond na urýchlenie transformácie dodávateľského reťazca (FAST)¹³ alebo európsky mechanizmus na obchodovanie s vojenským materiálom¹⁴, návrh neobsahuje vykonávacie ustanovenia. Tie sa stanovia až neskôr prostredníctvom vykonávacích aktov, ktoré nezahŕňajú možnosť kontroly zo strany Európskeho parlamentu. Pozri aj body **40** a **46**.

19 V našej osobitnej správe o znižovaní veľkej korupcie na Ukrajine¹⁵ sme dospeli k záveru, že veľká korupcia zostáva rozšíreným problémom, ktorý si vyžaduje posilnený systém podávania správ a monitorovania a prísnejšie podmienky rozpočtovej podpory EÚ. V tejto súvislosti poznamenávame, že v návrhu sa neuvádzajú osobitné ustanovenia týkajúce sa vykonávania Nástroja na podporu Ukrajiny. *Mutatis mutandis* sa uplatňujú ustanovenia podobné ustanoveniam pre členské štáty, a to napriek rôznym cieľom nástroja, zdroju rozpočtového financovania, právnomu základu a zvýšenému riziku korupcie na Ukrajine. Okrem toho chápeme, že mechanizmy monitorovania a podávania správ budú vymedzené v rámcovej dohode prerokovanej s ukrajinskými orgánmi. V tejto súvislosti **by Komisia a spoluzákondarcovia mali zvážiť** zavedenie osobitných opatrení týkajúcich sa zodpovednosti za vykonávanie programu na Ukrajine. Tieto opatrenia by mali odrážať zvýšené riziko korupcie a stanovovať minimálne záruky, pokiaľ ide o činnosti kontroly, monitorovania a podávania správ, ako základ pre budúce rokovania s ukrajinskými orgánmi. Pozri aj body **47, 48, 54, 55** a **64**.

¹² Preskúmanie 09/2019.

¹³ Článok 19 návrhu.

¹⁴ Článok 14 návrhu.

¹⁵ Osobitná správa 23/2021.

20 Poznamenávame, že v návrhu sa stanovujú ambiciózne ciele a zahŕňa širokú škálu oprávnených opatrení s obmedzenými usmerneniami ku kritériám, ktoré sa majú použiť pri výbere oprávnených projektov, ktoré získajú finančnú podporu EÚ, najmä vzhľadom na to, že vykonávanie programu bude trvať dva roky (2026 a 2027). V tejto súvislosti zdôrazňujeme riziko, že finančné krytie stanovené v článku 5 návrhu vo výške 1,5 mld. EUR nemusí byť úmerné cieľom uvedeným v článku 4. Okrem toho existuje riziko, že obmedzené zdroje EÚ by sa mohli rozložiť na širokú škálu projektov, ktoré nemusia mať merateľný vplyv na úrovni EÚ. Podrobnejšie úvahy sú uvedené v bodoch **38** a **43**.

Výnimky z nariadenia o rozpočtových pravidlách

21 Návrh obsahuje šesť výnimiek z [nariadenia o rozpočtových pravidlách](#) v článkoch 5, 8, 17 a 35 návrhu. Zatiaľ čo v nariadení o rozpočtových pravidlách sa stanovuje, že v odôvodneniach a dôvodovej správe návrhu by sa mali uviesť dôvody odchýlok legislatívneho návrhu od jeho ustanovení (okrem tých, ktoré sú uvedené v hlave II nariadenia o rozpočtových pravidlách), nenašli sme odôvodnenie odchýlok stanovených v článku 5 ods. 5, článku 8 ods. 3 a článku 35. To obmedzilo našu schopnosť posúdiť účel a rozsah týchto odchýlok. Konkrétne úvahy o rôznych odchýlkach od nariadenia o rozpočtových pravidlách sú uvedené v bodoch **34**, **44** a **49**, ako aj v [prílohe II](#). V zásade zdôrazňujeme dôležitosť zachovať odchýlky od nariadenia o rozpočtových pravidlách na minimálnej úrovni a potrebu vysvetliť odôvodnenie ich použitia.

Konkrétne pripomienky

Dôvodová správa

Posúdenie potrieb

22 V dôvodovej správe sa uvádza, že Komisia navrhla program EDIP s cieľom prepojiť koncepciu riešenia „naliehavých situácií s dlhodobým prístupom“. Taktiež sa „rozhodla rýchlo prejsť od prijímania rozhodnutí týkajúcich sa núdzových reakcií v roku 2023 (akt ASAP – júl) a (akt EDIRPA – október) k prijímaniu štrukturálnejšieho prístupu, a to s cieľom riešiť dlhodobé dôsledky, ktorým čelí EDTIB, a pokračovať v podpore Ukrajiny“ (pozri tiež bod 02). Hoci uznáva riziko, že finančné krytie vo výške 1,5 mld. EUR stanovené v návrhu je obmedzené, v pracovnom dokumente útvarov Komisie sa neposudzuje rozpočtová podpora EÚ, ktorá by bola potrebná na vykonávanie navrhovaných politických nástrojov.

23 V pracovnom dokumente útvarov Komisie sa zdôrazňuje, že cieľom je zachovať schopnosť „reagovať na možný vývoj geopolitickej situácie a na potreby členských štátov EÚ“. Vzhľadom na chýbajúce vysvetlenia v pracovnom dokumente útvarov Komisie alebo poskytnutie dôkazov za návrhom a odhadov nákladov, sme nemohli posúdiť, či je finančné krytie úmerné ambíciám programu.

Kapitola I návrhu Všeobecné ustanovenia

24 Vo všeobecných ustanoveniach sa opisuje predmet úpravy, ktorý pozostáva zo:

- o zriadenia programu, ktorý zahŕňa opatrenia na posilnenie EDTIB, fond FAST a Nástroj na podporu Ukrajiny“ (kapitola II),
- o právneho rámca, v ktorom sa stanovujú požiadavky a postupy potrebné na zriadenie štruktúry pre európsky zbrojný program (kapitola III),
- o právneho rámca zameraného na zaistenie bezpečnosti dodávok výrobkov obranného priemyslu (kapitola IV),
- o zriadenia Rady pre pripravenosť obranného priemyslu (kapitola V).

25 V článku 2 sa stanovuje vymedzenie pojmov na účely navrhovaného nariadenia. **Komisia a spoluzákonnodarcovia by mali** zväžiť poskytnutie dodatočných vymedzení pojmov (pozri body [39](#), [41](#), [43](#), [45](#) a [51](#)).

Kapitola II návrhu

Oddiel 1: Všeobecné ustanovenia uplatniteľné na program a Nástroj na podporu Ukrajiny

Použitie financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi (článok 3 návrhu)

26 V návrhu (článok 3) sa zdôrazňuje, že program sa môže vykonávať prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, čo je forma financovania zavedená v nariadení o rozpočtových pravidlách v roku 2018 s cieľom zjednodušiť vykonávanie politik a zlepšiť monitorovanie výkonnosti. Naše predchádzajúce audity však poukázali na nedostatky vo vykonávaní financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, v rôznych výdavkových oblastiach EÚ. Napríklad v našom nedávnom stanovisku k Nástroju pre Ukrajinu sme konštatovali, že v dohodách o financovaní pri programoch rozpočtovej podpory EÚ neboli vždy jasne vymedzené kroky na meranie uspokojivého pokroku¹⁶. Takisto sme uviedli, že nebolo jasné, ako Komisia určila výšku platieb v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti členským štátom¹⁷. Metóda výpočtu pozastavenia v prípade, že míľniky a ciele neboli v plnej miere dosiahnuté, si vyžaduje mnoho posúdení, čo by mohlo viesť k rôznym výkladom¹⁸. Napokon sme takisto zistili, že audit Komisie týkajúci sa financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, sa zameral predovšetkým na plnenie míľnikov a cieľov a dostatočne neriešil súlad s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami. Vyzvali sme preto Komisiu, aby riešila nedostatky na úrovni EÚ, pokiaľ ide o zabezpečenie súladu s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami¹⁹.

27 V tejto súvislosti poznamenávame, že v návrhu chýbajú vykonávacie ustanovenia týkajúce sa financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi. Chápeme, že v pracovných programoch Komisie sa stanovujú tieto ustanovenia tak, aby odrážali očakávané dosiahnutie výsledkov podľa pracovných balíkov, míľnikov alebo cieľov v rámci procesu

¹⁶ Stanovisko 03/2023, bod 33.

¹⁷ Výročná správa za rok 2021, bod 10.28.

¹⁸ Výročná správa za rok 2022, bod 11.19.

¹⁹ Osobitná správa 07/2023, bod 93 a odporúčanie 3.

spoločného obstarávania²⁰. V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že v pracovných programoch by **Komisia mala zvážiť** jasne vymedziť opatrenia financované prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, čiastkové ciele vykonávania akcie a finančné dôsledky vždy, keď nie je splnený konkrétny míľnik alebo cieľ.

28 V nadväznosti na to poznamenávame, že osobitné ustanovenia v návrhu si vyžadujú vykonávacie usmernenia v kontexte financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, aby sa zabezpečilo konzistentné presadzovanie.

- V článku 7 sa zdôrazňuje, že príjemca môže získať finančnú podporu z viacerých nástrojov EÚ, ale uvádza sa v ňom, že kumulatívna podpora EÚ by nemala presiahnuť celkové oprávnené náklady a že príspevok EÚ z rôznych nástrojov by nemal pokrývať tie isté náklady.
- V článku 8 sa stanovuje, že Komisia môže vymáhať sumu, ak príjemca dosiahne zisk, ktorý sa vypočíta ako rozdiel medzi príjmami a oprávnenými nákladmi na akciu.
- V článku 17 sa stanovuje maximálny finančný príspevok EÚ na oprávnené činnosti ako percentuálny podiel oprávnených nákladov.

V súvislosti s oprávnenými akciami financovanými prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, a s cieľom obísť riziko nadmernej kompenzácie **by Komisia mala zvážiť** objasniť:

- minimálne požiadavky na kontrolu s cieľom preukázať, že sumy získané v rámci grantov nepresahujú celkovú sumu oprávnených nákladov a nepokrývajú tie isté náklady, ako sa vyžaduje v článku 7,
- základ nákladov, ktorý sa musí použiť na odhad prebytku uvedeného v článku 8,
- základ nákladov, ktorý sa musí použiť na určenie maximálneho financovania EÚ, ako sa stanovuje v článku 17,
- kontrolné opatrenia na zabezpečenie overenia a potvrdenia súladu s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami.

29 V oddiele 2.2.1 legislatívneho finančného výkazu sa zas pri opise mechanizmu financovania odkazuje na zjednodušené vykazovanie nákladov. Uvádza sa v ňom,

²⁰ Odôvodnenia 20 a 21 návrhu.

že Komisia môže použiť zjednodušené vykazovanie nákladov s cieľom znížiť administratívnu záťaž príjemcov, pričom môže úsilie zamerať na výsledky akcií. Hoci vo všeobecnosti zastávame názor, že zjednodušené vykazovanie nákladov je menej náchylné na chyby, je veľmi dôležité, aby sa stanovila spoľahlivá metodika, ako sa uvádza v našej správe o nových možnostiach financovania projektov rozvoja vidieka²¹. Chápeme, že metodika na podporu vykonávania EDIRPA, pokiaľ ide o rozpočtovú podporu súvisiacu s verejným obstarávaním, je už zavedená. Ako sa však zdôrazňuje v bode 58, zatiaľ sa nevykonalo *ex post* hodnotenie EDIRPA. Ak by sa Komisia rozhodla využiť túto možnosť financovania nad rámec činností spolupráce v oblasti verejného obstarávania, zdôrazňujeme, že by bolo potrebné urýchlene vypracovať spoľahlivú metodiku s prihliadnutím na obmedzený časový horizont programu. **Komisia by mala zvážiť** objasniť rozsah oprávnených činností, pri ktorých sa môže využiť financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi. **Komisia by mala tiež zvážiť** objasnenie zásad, na ktorých sa zakladajú odhady nákladov používané na posúdenie vhodnosti rozpočtovej podpory EÚ vo forme financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, a zjednodušeného vykazovania nákladov.

Finančné krytie (články 5 a 6 návrhu)

30 V článku 5 návrhu sa stanovujú dva samostatné rozpočtové riadky. Jedným je posilnenie EDTIB a druhým posilnenie ukrajinskej DTIB. Poznamenávame, že na program je vyčlenených 1,5 mld. EUR. Pokiaľ ide o posilnenie ukrajinskej DTIB (pozri aj body 47 a 48), poznamenávame, že pre osobitný nástroj pre Ukrajinu neexistuje pevné finančné krytie. Členské štáty²² sa dohodli na použití ziskov vytvorených investovaním zmrazených ruských aktív na podporu Ukrajiny, jej obnovy a rekonštrukcie a jej sebaobrany proti ruskej útočnej vojne. Podľa tejto dohody sa 90 % ziskov zo zmrazených ruských aktív prideliť na Európsky mierový nástroj a 10 % na Nástroj pre Ukrajinu. Prvý prevod vo výške 1,5 mld. EUR bol sprístupnený 26. júla 2024. Pridelené prostriedky sa majú každoročne preskúmať a percentuálny podiel takýchto príjmov by sa v budúcnosti mohol vyčleniť na osobitný nástroj pre Ukrajinu, čo sa predpokladá ako možnosť v článku 6 ods. 2 a ako sa uvádza v odôvodnení 9. Chceli by sme zdôrazniť, že existuje riziko v súvislosti s predvídateľnosťou sumy a časovým rozpätím takéhoto zdroja financovania. To môže predstavovať operačnú výzvu pre Komisiu pri vykonávaní Nástroja na podporu Ukrajiny.

²¹ Osobitná správa 11/2018.

²² Rozhodnutie Rady CFSP 2024/1470 a Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1469 z 21. mája 2024.

Oddiel 2: Program

Synergie v EÚ s EFRR a ESF+ (článok 7 návrhu)

31 V článku 7 návrhu sa odporúča vykonávanie programu v synergii s inými programami EÚ. Zdôrazňujeme, že využívanie iných finančných prostriedkov na doplnenie akcií financovaných v rámci programu by si vyžadovalo dôkladné posúdenie. Je to potrebné, aby sa predišlo riziku využitia finančných prostriedkov, ktoré boli pôvodne pridelené na prispievanie k iným cieľom, ako sú ciele tohto programu.

32 Okrem toho poznamenávame, že vykonávanie návrhu môže viesť k pridelovaniu **známok excelentnosti** podnikom v rámci DTIB. Známa excelentnosti je značka udelená projektom oprávneným na financovanie z prostriedkov EÚ, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v konkrétnom nástroji EÚ, ale nevyužívali finančnú podporu EÚ z dôvodu rozpočtových obmedzení nástroja. Všeobecným cieľom značky je umožniť žiadateľom využívať iné podporné programy EÚ alebo členských štátov a posilniť účasť spoločnosti na programoch EÚ. V tejto súvislosti odkazujeme na našu správu o synergiách medzi programom Horizont 2020 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi²³, v ktorej sme zistili, že podobný nástroj sa použil len v obmedzenej miere z dôvodu administratívnych prekážok a nedostatku informácií o projektoch. Zastávame názor, že samotný návrh nezaručuje používanie známok excelentnosti. V priebehu vykonávania by bolo potrebné vynaložiť značné úsilie na zabezpečenie využitia známky excelentnosti.

Nepriame riadenie (článok 8 návrhu)

33 V článku 8 návrhu sa uvádza, že sa program môže vykonávať v rámci priameho alebo nepriameho riadenia. V našej osobitnej správe 10/2023 o prípravnej akcii pre výskum v oblasti obrany²⁴ sme odporučili, aby Komisia posúdila širšie využitie nepriameho riadenia projektov EDF s cieľom zmierniť riziko vyplývajúce z nedostatku ľudských zdrojov v rámci Komisie. Podporujeme preto túto flexibilitu s cieľom zabezpečiť včasné vykonávanie programu. Dohody o delegovaní však nemusia byť vždy explicitné, pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa zodpovednosti. S cieľom posilniť zodpovednosť pri zvolení nepriameho riadenia finančných prostriedkov EÚ v oblasti obrany by preto **Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** zavedenie výslovnej

²³ Osobitná správa 23/2022.

²⁴ Osobitná správa 10/2023.

požiadavky, aby sa v dohodách o delegovaní podpísaných Komisiou dodržiavali práva EDA na audit.

Spätná účinnosť rozpočtovej podpory (článok 8 návrhu)

34 Okrem toho sa v článku 8 zavádza odchýlka od článku 193 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého sa granty EÚ môžu vzťahovať na „akcie, ktoré sa začali pred dátumom predloženia návrhov týchto akcií, ako aj na súvisiace vzniknuté náklady, pokiaľ sa uvedené akcie nezačali pred 5. marcom 2024 a neboli dokončené pred podpísaním dohody o grante“. Z odôvodnenia 23 rozumieme, že účelom tejto výnimky je umožniť kontinuitu možností financovania akcií, ktoré by sa mohli podporiť financovaním z roku 2024 v rámci ASAP a EDIRPA. Poznnamenávame však, že rozsah oprávnených akcií predložených v návrhu je širší ako v ASAP a EDIRPA. Okrem toho poznamenávame, že časové obdobie medzi 5. marcom 2024 a konečným prijatím návrhu môže presiahnuť jeden rok. Mohlo by to znamenať riziko financovania činností, ktoré by sa vykonali aj bez podpory EÚ. Okrem toho by to mohlo ovplyvniť dostupnosť dokumentov na podporu oprávnenosti vykázaných nákladov, a tým aj našu schopnosť vykonávať naše audity. **Komisia a spoluzákonnodarcovia by preto mali zvážiť** dva prvky: po prvé, či je rozsah výnimky v článku 8 vhodný na dosiahnutie zamýšľaného cieľa, a po druhé, či je primeraný vzhľadom na harmonogram prijatia návrhu.

Vymáhanie ziskov dosiahnutých príjemcami (článok 8)

35 V článku 8 návrhu sa zdôrazňuje, že Komisia môže vymáhať percentuálny podiel zisku z príspevkov EÚ. Zisky sa vypočítajú ako rozdiel medzi príjmami a oprávnenými nákladmi na akciu, pričom príjmy zahŕňajú financovanie z prostriedkov Únie, financovanie členskými štátmi a všetky príjmy plynúce z akcie. V tejto súvislosti poznamenávame, že program môže dotovať opatrenia, ako je zvýšenie výrobnnej kapacity alebo industrializácia a komercializácia výrobkov obranného priemyslu, ktoré môžu z dlhodobého hľadiska vytvárať príjmy. Vždy, keď sú príslušné výrobky obranného priemyslu ziskové, mohlo by to viesť k značným vymáhateľným sumám. S cieľom zabezpečiť právnu istotu pre príjemcov a zabrániť nadmernej kompenzácií **by Komisia mala zvážiť** navrhnutie metodiky, ktorú očakáva na určenie takýchto ziskov. S cieľom obmedziť administratívnu záťaž a podporiť účasť priemyslu by Komisia prípadne mohla zvážiť zavedenie jednoduchého a jasného mechanizmu (ako sú paušálne percentuálne podiely, ktoré by znížili oprávnené náklady a financovanie EÚ na úroveň, ktorá by zmiernila riziko nadmernej kompenzácie).

Využívanie zariadení nachádzajúcich sa v tretích krajinách (články 10 a 21 návrhu)

36 V záujme súladu s cieľom návrhu zvýšiť obrannú pripravenosť EDTIB sa v odôvodnení 15 zdôrazňuje, že infraštruktúry, aktíva a zdroje príjemcov programu by sa mali nachádzať na území členského štátu alebo pridruženej krajiny. Návrh však obsahuje výnimku z tejto zásady, ak pre príjemcov nie sú ľahko dostupné alternatívy alebo príslušné infraštruktúry, zariadenia, aktíva alebo zdroje v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru. Poznamenávame, že pojem „ľahko dostupný“ by sa mohol vykladať v širšom zmysle, čo by mohlo viesť k rozsiahlemu využívaniu tejto výnimky. **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť**, či je rozsah tejto výnimky primeraný a v súlade s odôvodnením 15 návrhu.

Vymedzenie a prioritizácia oprávnených činností (články 11, 12 a 13 návrhu)

37 V článku 11 návrhu sa uvádzajú činnosti oprávnené na financovanie v rámci programu a stanovuje sa v ňom, že rozpočtová podpora sa môže prideliť napríklad na činnosti súvisiace so:

- spoluprácou verejných orgánov v procesoch verejného obstarávania v oblasti obrany (pododsek 2),
- vytváraním cezhraničných priemyselných partnerstiev vrátane činností zameraných na koordináciu získavania alebo rezervácie a vytvárania zásob komponentov výrobkov obranného priemyslu [odsek 3 písm. b)],
- budovaním a sprístupňovaním rezervovaných pohotovostných výrobných kapacít (t. j. výrobných kapacít, ktoré by mohli byť potrebné v núdzovej situácii a inak známe ako „neustále aktívne zariadenia“) [odsek 3 písm. c)],
- činnosťami zameranými na posilnenie bezpečnosti dodávok a odolnosti [odsek 5 písm. b)].

Vzhľadom na to, že program sa môže vykonávať prostredníctvom grantov na základe vzniknutých nákladov, **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** objasnenie toho, ktoré náklady môžu byť v rámci programu oprávnené a či sa finančné prostriedky môžu použiť na nákup surovín a medziproduktov na účely vytvárania zásob, čím sa financujú požiadavky na prevádzkový kapitál EDTIB.

38 Ďalej poznamenávame, že článok 11 obsahuje 14 príkladov oprávnených akcií, ktoré môžu získať finančnú podporu EÚ, ale v článku 4 sa vo všeobecnosti vymedzuje cieľ „iniciovaním a urýchlením adaptácie priemyslu na štrukturálne zmeny“. V tejto súvislosti a ako sa zdôrazňuje v bode **20** tohto stanoviska, **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** stanovenie jasných priorít pridelovania finančných prostriedkov EÚ jednotlivým projektom s cieľom obísť riziko rozptýlenia finančných zdrojov EÚ.

39 V článkoch 12 a 13 **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** explicitnejšie vymedziť pojmy „akcie spoločného obstarávania“ a „akcie na posilnenie priemyslu“, keďže tieto nie sú v článku 11 použité a nie sú vymedzené v článku 2 návrhu. **Mali by tiež zvážiť**, aby sa v texte jasnejšie rozlišovalo medzi spoločným (*common*) obstarávaním a spoločným (*joint*) obstarávaním.

Európsky mechanizmus na obchodovanie s vojenským materiálom (článok 14 návrhu)

40 V článku 14 ods. 2 návrhu sa vyžaduje, aby Komisia vypracovala technické špecifikácie a obstarávala požadovanú inštitucionálnu IT platformu a vytvorila jednotný, centralizovaný a aktuálny katalóg výrobkov obranného priemyslu vyvinutý EDTIB. Na základe stratégie EDIS²⁵ rozumieme, že tento katalóg má byť prvou fázou pilotného projektu na vývoj plnohodnotného európskeho mechanizmu na obchodovanie s vojenským materiálom od roku 2028 a že Komisia má v úmysle budovať platformu na existujúcich riešeniach, ako je databáza Euclid agentúry EDA. Vzhľadom na rozdiel v časovom rámci medzi EDIS a EDIP navrhujeme, aby sa v návrhu stanovili priebežné ciele na obdobie 2025 – 2027. **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali ďalej zvážiť:**

- objasniť, či by platforma mala zahŕňať aj prvky opísané v článku 37 návrhu týkajúce sa uľahčenia dohôd o odbere,
- upresniť cielený rozsah výrobkov a podnikov, na ktoré sa má platforma vzťahovať,
- poskytnúť vykonávacie ustanovenia o riadení a správe IT platformy.

A napokon poznamenávame, že v závislosti od rozsahu a charakteristík platformy môžu byť náklady na vývoj a údržbu značné. Okrem toho poznamenávame, že operačný úspech platformy bude závisieť od rozsahu jej využívania orgánmi verejného obstarávania členských štátov a od ochoty priemyslu poskytovať požadované

²⁵ JOIN(2024) 10, Oddiel 2.3 Investing European.

informácie na dobrovoľnom základe. V tejto súvislosti poznamenávame, že v pracovnom dokumente útvarov Komisie sa neposudzuje očakávaný pomer medzi kvalitou a cenou IT platformy na podporu európskeho katalógu výrobkov obranného priemyslu, ktorý je súčasťou európskeho mechanizmu na obchodovanie s vojenským materiálom.

41 V článku 14 písm. b) návrhu sa uvádza, že Komisia podporí „vytvorenie rezervy pre pripravenosť obranného priemyslu s cieľom zvýšiť dostupnosť a zrýchliť dodacie lehoty výrobkov obranného priemyslu vyrobených v EÚ, čím sa zabezpečí okamžitý a preferenčný nákup alebo možnosť využitia/prenájmu pre členské štáty, pridružené krajiny a Ukrajinu“. V článku 14 ods. 3 sa ďalej zdôrazňuje, že Komisia bude finančne podporovať členské štáty pri vytváraní rezerv pre pripravenosť obranného priemyslu. Okrem uvedených cieľov sme však v návrhu nenašli vymedzenie rezerv pre pripravenosť obranného priemyslu. **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie** vymedzenia a hlavných prvkov rezerv pre pripravenosť obranného priemyslu do legislatívneho textu.

Európske projekty spoločného záujmu v oblasti obrany (článok 15 návrhu)

42 Návrhom sa Komisii udeľuje právomoc identifikovať európske projekty spoločného záujmu v oblasti obrany (EDPCI). Toto ustanovenie je určené na podporu rozsiahlych projektov zameraných na rozvoj spôsobilostí, ktoré by žiadny členský štát nemohol rozvíjať alebo obstarávať sám. Poznamenávame však, že časový horizont realizácie takýchto projektov pravdepodobne prekročí dvojročné obdobie vykonávania programu EDIP. Zabezpečenie dlhodobého financovania bude preto nápomocné pri dokončení vybraných projektov a využití ich očakávaných prínosov. **Komisia a spoluzákonodarcovia by preto mali zvážiť zavedenie** požiadavky na zabezpečenie dlhodobej finančnej podpory ako predpokladu výberu EDPCI.

Kritériá na vyhodnotenie návrhov (článok 16 návrhu)

43 V návrhu sa stanovujú štyri kritériá na vyhodnotenie návrhov, ktoré sa použijú na posúdenie návrhov prijatých v reakcii na ročné pracovné programy. Tieto kritériá na vyhodnotenie návrhov zahŕňajú „pripravenosť obranného priemyslu“, „odolnosť obranného priemyslu“ a „spoluprácu v obrannom priemysle“. Pojmy „odolnosť obranného priemyslu“ a „spolupráca v obrannom priemysle“ však nie sú v návrhu výslovne vymedzené a neuvádzajú sa v článku 4, v ktorom sa stanovujú všeobecné ciele návrhu. Okrem toho tieto kritériá považujeme len za usmernenia a nedostatočné na zabezpečenie transparentného výberového konania alebo na zameranie financovania na projekty s najlepším pomerom medzi kvalitou a cenou. Poznamenávame, že Komisia má v úmysle poskytnúť ďalšie podrobnosti o uplatňovaní

týchto kritérií v pracovných programoch. **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť** zosúladienie terminológie použitej v článkoch 4 a 16 návrhu s cieľom dosiahnuť súlad medzi cieľmi návrhu a kritériami na vyhodnotenie návrhov.

Finančný príspevok EÚ (článok 17 návrhu)

44 V návrhu sa uvádza, že „odchylne od článku 190 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 sa z programu môže financovať až 100 % oprávnených nákladov“. V odôvodnení 18 sa zdôrazňuje, že táto výnimka by sa uplatňovala na pokrytie nákladov vyplývajúcich z „náročnosti spolupráce pri spoločnom obstarávaní“. Poznnamenávame však, že rozsah výnimky v článku 17 by znamenal, že výnimka z nariadenia o rozpočtových pravidlách by mala vplyv aj na činnosti, ako je posilnenie bezpečnosti dodávok a odolnosti, odborná príprava a zvyšovanie úrovne zručností pracovníkov alebo obstarávanie systémov fyzickej a kybernetickej ochrany. **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť**, či je rozsah výnimky uvedenej v článku 17 primeraný cieľu uvedenému v odôvodnení 18.

45 Okrem toho sa v článku 17 stanovuje, že oprávnené činnosti súvisiace s urýchlením prispôsobenia sa štrukturálnym zmenám výrobných kapacít výrobkov obranného priemyslu môžu získať rozpočtovú podporu EÚ nad rámec 35 % stropu stanoveného v návrhu, ak sa „členské štáty sa dohodli na spoločnom prístupe k vývozu výrobkov obranného priemyslu“. To by mohlo viesť k tomu, že členské štáty a Komisia budú mať odlišný výklad, čo by predstavovalo splnenie tejto podmienky, s následným rizikom nejednotného posúdenia. S cieľom zabezpečiť jednotnosť pri vykonávaní programu **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** vymedzenie pojmu „spoločný prístup k vývozu“ v článku 2 návrhu.

Fond na urýchlenie transformácie dodávateľských reťazcov v oblasti obrany (článok 19 návrhu)

46 V návrhu sa stanovuje, že Komisia môže zaviesť operáciu kombinovaného financovania (t. j. kombinovanie nenávratných foriem podpory a finančných nástrojov) známu ako FAST. Jej cieľom je mobilizovať, znížiť riziko a urýchliť investície s cieľom zvýšiť obranné výrobné kapacity MSP a malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou poskytovaním kapitálového a dlhového financovania. Fond FAST sa bude vykonávať v súlade s ustanoveniami program InvestEU. V návrhu sme však okrem cieľov a zamýšľaných príjemcov nenašli vykonávacie ustanovenia, v ktorých by sa stanovovalo:

- finančné krytie fondu FAST,

- kritériá použité na výber subjektov, do ktorých sa investuje, a druhy finančných nástrojov,
- prípadné vzťahy s akciami financovanými v rámci programu,
- povinnosti príjemcov,
- zásady rozdelenia finančných rizík medzi fondom FAST a súkromnými investormi,
- monitorovacie opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov,
- právo EDA na prístup k dokumentom a informáciám v súlade s článkom 287 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Komisia a spoluzákondarcovia by preto mali zvážiť stanovenie všeobecných kritérií výberu príjemcov prostriedkov z fondu a vysvetliť, ako fond prispeje k dosiahnutiu všeobecných cieľov programu. Okrem toho **by Komisia mala zvážiť** stanovenie osobitných mechanizmov monitorovania FAST a rozdelenia rizika so súkromnými investormi.

Oddiel 3: Nástroj na podporu Ukrajiny

47 V návrhu sa predpokladá vytvorenie samostatného finančného krytia financovaného z dobrovoľných príspevkov a „príslušných reštriktívnych opatrení Únie“ určených na podporu opatrení na posilnenie ukrajinskej DTIB. **Komisia a spoluzákondarcovia by mali zvážiť** zahrnutie podrobnejších ustanovení o príslušných reštriktívnych opatreniach EÚ, aby bolo možné presne určiť výšku vonkajších pripísaných príjmov vyčlenených pre Ukrajinu. Pozri aj bod **30**, pokiaľ ide o mimoriadne príjmy súkromných subjektov pochádzajúce z imobilizovaných ruských aktív.

48 V článku 4 návrhu sa zdôrazňuje, že Nástroj na podporu Ukrajiny je navrhnutý tak, aby prispel k obnove, rekonštrukcii a modernizácii obrannej, technologickej a priemyselnej základne Ukrajiny, posilnil cezhraničnú spoluprácu a podporil Ukrajinu pri postupnom zosúladovaní s *acquis* EÚ. Poznamenávame, že ciele sú veľmi široké, čo môže predstavovať výzvy pri určovaní operačných kritérií na pridelovanie rozpočtovej podpory EÚ. Okrem toho sa v článku 20 stanovuje, že Komisia by mala riadiť Nástroj na podporu Ukrajiny podľa pravidiel podobných pravidlám programu, pokiaľ ide o formu financovania zo strany EÚ, oprávnené subjekty a kritériá na vyhodnotenie návrhov. Poznamenávame preto, že v návrhu sa neuvádzajú osobitné ustanovenia týkajúce sa vykonávania Nástroja na podporu Ukrajiny a uplatňujú sa v ňom ustanovenia podobné ustanoveniam pre členské štáty. K tomuto uplatňovaniu

dochádza napriek rôznym cieľom nástroja, zdroju rozpočtového financovania, právnomu základu a zvýšenému riziku korupcie na Ukrajine. V tejto súvislosti, ako sa zdôrazňuje v bode **19**, **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** zavedenie osobitných ustanovení týkajúcich sa vykonávania Nástroja na podporu Ukrajiny. Mohli by napríklad zvážiť:

- zúženie rozsahu oprávnených akcií na tie, ktoré sú potrebné na dosiahnutie cieľov nástroja,
- vypracovanie osobitných kritérií na vyhodnotenie návrhov,
- riešenie rizík vykonávania programu prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi v kontexte Ukrajiny (pozri body **26 – 29**).

Okrem toho poznamenávame, že všeobecne vymedzené ciele a manévrovací priestor, pokiaľ ide o vykonávanie Nástroja na podporu Ukrajiny, môžu predstavovať výzvy pri posudzovaní jeho výkonnosti *ex post* a určovaní zodpovedností vykonávacích orgánov. Úvahy týkajúce sa rámcovej dohody s Ukrajinou sú uvedené v bode **54**.

Kapitola IV návrhu: Bezpečnosť dodávok

Oddiel 1: Pripravenosť (články 34 až 39 návrhu)

49 Článkom 35 návrhu sa zavádza výnimka z článku 172 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorá umožňuje Komisii v mimoriadne naliehavých situáciách požiadať o dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb pred podpísaním konečných zmlúv. Vzhľadom na zvýšené riziko súdnych sporov vyplývajúce z plnenia zmluvy pred dokončením právnych podmienok **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** zúženie rozsahu tejto výnimky. Mohli by napríklad podmieniť výnimku aktiváciou krízového stavu dodávok alebo krízového stavu dodávok súvisiaceho s bezpečnosťou.

Oddiel 2: Dohľad nad dodávateľskými reťazcami a ich monitorovanie (články 40 a 41 návrhu)

50 V návrhu sa stanovuje, že Komisia vykoná mapovanie dodávateľských reťazcov EÚ v sektore obrany a poskytne analýzu silných a slabých stránok EÚ, pokiaľ ide o dodávateľský reťazec výrobkov dôležitých v krízovej situácii. Na tento účel bude Komisia využívať verejne dostupné informácie a môže požiadať tiež o dobrovoľné informácie. Podobne sa v článku 41 uvádza, že Komisia a členské štáty môžu požiadať o dobrovoľné informácie na monitorovanie dodávateľského reťazca v oblasti obrany.

V odôvodnení 56 návrhu sa napokon zdôrazňuje, že s cieľom minimalizovať záťaž podnikov reagujúcich na monitorovanie a zabezpečiť zmysluplné zostavenie získaných informácií by Komisia mala zabezpečiť normalizované a zabezpečené prostriedky zberu informácií. S cieľom posilniť úplnosť poskytnutých informácií **by Komisia mala zvážiť** začlenenie požiadavky reagovať na takéto žiadosti o údaje do dohôd o grante uzavretých s prijímateľmi programu.

51 V článku 42 návrhu sa od členských štátov vyžaduje, aby podávali správy o všetkých významných udalostiach, ktoré môžu brániť pravidelným operáciám vykonávaným v rámci identifikácie kľúčových účastníkov trhu. S cieľom podporiť jednotné vykonávanie **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** poskytnutie jasnejšieho vymedzenia pojmu „významné udalosti“, objasnenia rozsahu činností, ktoré musia členské štáty vykonávať, a objasnenia informácií, ktoré sa majú oznamovať.

Oddieli 3 a 4: Krízový stav dodávok a krízový stav dodávok súvisiaci s bezpečnosťou (články 43 až 56 návrhu)

52 Po aktivácii krízového stavu dodávok Európskou radou stanovenom v článku 44 alebo aktivácii krízového stavu dodávok súvisiaceho s bezpečnosťou uvedenom v článku 48 sa návrhom Komisia splnomocňuje vydávať žiadosti o informácie príslušným podnikom a oznamovať prioritné objednávky a prioritné žiadosti. Návrhom sa Komisii udeľuje právomoc ukladať pokuty, napríklad v prípadoch hrubej nedbanlivosti alebo nesplnenia povinností v súvislosti s týmito žiadosťami alebo za poskytnutie neúplných alebo zavádzajúcich informácií (článok 55). Takéto právomoci však podliehajú podmienkam, ktoré môžu brániť ich účinnému a včasnému vykonávaniu.

- Podľa článkov 46 a 49 si podanie žiadosti o informácie vyžaduje predchádzajúci súhlas členského štátu, v ktorom je podnik usadený, a podnik sa môže rozhodnúť, že na žiadosť neodpovie, ak má „dostatočné dôvody“ na to, aby tak neurobil.
- Podľa článku 47 sa na oznámenie prioritnej objednávky vyžaduje žiadosť členského štátu a schválenie *ex ante* členským štátom, v ktorom je podnik usadený. Podnik môže okrem toho objednávku odmietnuť, ak predloží „podrobné odôvodnenie“.
- Podobne v článku 50 si rozhodnutie o vydaní prioritnej žiadosti vyžaduje oficiálnu žiadosť členského štátu a schválenie *ex ante* členským štátom, v ktorom je podnik usadený. Okrem toho sa podnik môže rozhodnúť nevyhovieť žiadosti, ak má „dostatočné dôvody“ na to, aby tak neurobil.

Zdôrazňujeme preto, že účinné fungovanie tohto mechanizmu bude závisieť od ochoty členských štátov spolupracovať. Ďalej zdôrazňujeme operačnú výzvu Komisie pri výkone týchto navrhovaných právomocí a riziko právnych námietok zo strany podnikov, na ktoré by sa mohli vzťahovať sankcie. **Komisia a spoluzákonodarcovia by preto mali zvážiť** objasnenie toho, ktoré „dôvody“ a „podrobné odôvodnenia“ môžu podniku umožniť odmietnuť vyhovieť žiadostiam o informácie, prioritným objednávkam a prioritným žiadostiam.

Kapitola V návrhu: Riadenie, hodnotenie a kontrola

Rada pre pripravenosť obranného priemyslu a postup výboru (články 57 a 58 návrhu)

53 Návrhom sa zriaďuje Rada pre pripravenosť obranného priemyslu, ktorá združuje Komisiu, členské štáty, vysokého predstaviteľa a vedúceho agentúry EDA s cieľom poskytovať Komisii poradenstvo pri vykonávaní programu vrátane určenia prioritných oblastí financovania a aktivácie režimov krízového riadenia. Okrem toho bude rada v rámci EDIS plniť funkciu spoločného plánovania a obstarávania EÚ v oblasti obrany. V súvislosti s vykonávaním EDIP bude rade predsedáť Komisia, zatiaľ čo v kontexte EDIS bude rade spoločne predsedáť Komisia a vysoký predstaviteľ (ktorý je zároveň vedúcim agentúry EDA). Okrem toho sa v návrhu zriaďuje výbor na dohľad nad prijímaním pracovných programov stanovených Komisiou, ktorý bude pozostávať z Komisie a členských štátov, pričom agentúra EDA a Európska služba pre vonkajšiu činnosť budú pôsobiť ako pozorovatelia. Uznávame potrebu takýchto koordinačných fór na zabezpečenie súladu medzi rozhodnutiami SZBP a politikou obranného priemyslu a chápeme právne obmedzenia, ktoré sa na návrh vzťahujú. Poznamenávame však, že rada nemusí prispieť k zjednodušeniu komplexného rámca riadenia, na ktorý sme poukázali v bode [17](#).

Rámcová dohoda s Ukrajinou (článok 59 návrhu)

54 Pokiaľ ide o Nástroj na podporu Ukrajiny, v článku 59 návrhu sa vyžaduje, aby Komisia uzavrela rámcovú dohodu s Ukrajinou vrátane podrobných normatívnych ustanovení na zabezpečenie správneho finančného riadenia a transparentnosti. Ako sme však zdôraznili v bode [19](#), spoluzákonodarcovia môžu zvážiť zahrnutie minimálnych požiadaviek na kontrolu, monitorovanie a podávanie správ do návrhu ako základ pre budúce rokovania medzi Komisiou a ukrajinskými orgánmi. Okrem toho **by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť** posilnenie obsahu rámcovej dohody s Ukrajinou tak, aby zahŕňala podrobné normatívne ustanovenia vrátane:

- o osobitných cieľov a potrieb, ktoré sledujú ukrajinské orgány,
- o určenia ukrajinských orgánov zapojených do vykonávania programu a ich zodpovednosti,
- o uplatniteľných sankcií a režimu vymáhania v prípade akéhokoľvek porušenia dohody a akýchkoľvek nadväzujúcich dohôd,
- o opatrení na monitorovanie vrátane ukazovateľov výkonnosti a zdrojov informácií použitých na vyčíslenie výstupov z nástroja,
- o príslušných legislatívnych, regulačných a administratívnych opatrení potrebných na presadzovanie práv EDA na prístup k dokumentom a informáciám od ukrajinských prijímateľov na účely jeho auditov.

55 Okrem toho poznamenávame, že v návrhu sa nestanovuje lehota na uzavretie rámcovej dohody s Ukrajinou. Vzhľadom na krátke časové obdobie nástroja a úlohu rámcovej dohody pri dodržiavaní práv EDA na prístup k dokumentom a informáciám od ukrajinských prijímateľov na účely jeho auditov **by Komisia a spoluzákonnodarcovia mali zvážiť** zavedenie takejto lehoty s cieľom zabezpečiť, aby sa na všetky platby vzťahovali dôkladné mechanizmy monitorovania a auditu.

Hodnotenie programu (článok 66 návrhu)

56 V návrhu sa vyžaduje, aby Komisia do 30. júna 2027 vykonala hodnotenie, v ktorom posúdi vykonávanie a výsledky programu a bude vychádzať z konzultácií s členskými štátmi a kľúčovými zainteresovanými stranami. Víťame túto požiadavku, ale poznamenávame, že lehota na hodnotenie je ambicióznou vzhľadom na časový rámec riadneho legislatívneho postupu a čas potrebný na vykonávanie programu a posúdenie jeho vplyvu. V tejto súvislosti poznamenávame, že hodnotenie ASAP, ktoré Komisia vydala v júli 2024, sa uskutočnilo príliš skoro po prijatí rozhodnutia o zadaní zákazky 15. marca 2024. Tento časový rámec neumožnil Komisii posúdiť výsledky opatrení a hodnotenie sa mohlo vzťahovať len na obdobie vykonávania až do konečného výberu prijímateľov.

57 Napriek tomuto obmedzeniu konštatujeme, že hodnotenie ASAP poukázalo na výzvu pre výbor programu, pokiaľ ide o dohodu o vymedzení oprávnených činností a pridelení dostupného rozpočtu. V tejto súvislosti môžu byť odporúčania na vytvorenie jasného prepojenia medzi cieľmi politiky a oprávnenými činnosťami vyplývajúcimi z hodnotenia relevantné aj pre vykonávanie EDIP, ako sa zdôrazňuje v bodoch **37**, **38** a **43**. Okrem toho sa v hodnotení zdôrazňuje, že dôležitým faktorom úspechu pri vykonávaní ASAP boli počiatočné osvetové činnosti vykonávané Komisiou s cieľom identifikovať hlavné prekážky v dodávateľskom reťazci munície. V tejto súvislosti poznamenávame, že EDIP sa bude v rámci obmedzeného obdobia vykonávania dvoch rokov vzťahovať na širší rozsah výrobkov obranného priemyslu ako ASAP. Pre Komisiu preto môže byť výzvou určiť prioritné opatrenia na pridelenie finančných prostriedkov v plánovanom časovom rámci.

58 V tejto súvislosti poznamenávame, že ostatné programy EÚ na podporu EDTIB (EDIRPA, EDF, EDIDP) ešte neboli hodnotené *ex post*, pretože neboli vykonávané dostatočne dlhé obdobie (s výnimkou EDIDP). Priebežné hodnotenie EDF prebiehalo v čase vypracúvania tohto stanoviska, zatiaľ čo hodnotenie EDIRPA sa očakáva do konca roka 2026 a v nariadení o EDIDP nebola stanovená žiadna lehota na vydanie hodnotenia. Vzhľadom na význam takýchto hodnotení z hľadiska posilnenia tvorby politik a časového rámca na prípravu budúceho viacročného finančného rámca **by Komisia a spoluzákonnodarcovia mali zvážiť** vykonanie jediného *ex post* hodnotenia uvedených programov týkajúcich sa obrany s cieľom pomôcť riadiť akékoľvek ďalšie akcie alebo investície po roku 2027 a odložiť záverečné hodnotenie EDIP s cieľom zohľadniť časový posun medzi uverejnením návrhu a jeho konečným prijatím.

Rámec monitorovania výkonnosti

59 Podporujeme vytvorenie dôkladného rámca pre posudzovanie výkonnosti. V tejto súvislosti sa v oddiele 1.4.4 legislatívneho finančného výkazu pripojeného k návrhu stanovujú zmysluplné ukazovatele výkonnosti, ako je zvýšenie výrobnnej kapacity pre výrobky obranného priemyslu v rámci EÚ alebo skrátenie realizačnej výrobnnej lehoty. Ďalšími navrhovanými ukazovateľmi sú skôr ukazovatele výstupov (napríklad počet členských štátov podieľajúcich sa na spolupráci pri spoločnom obstarávaní). Keďže úplný zoznam ukazovateľov používaných na monitorovanie zavedie až subjekt poverený vykonávaním programu, **Komisia by mala zvážiť** poskytnutie zoznamu kľúčových ukazovateľov, ktoré sa majú použiť, ktorý by zahŕňal ukazovatele výstupov aj výsledkov, a v prípade potreby poskytnúť východiskové hodnoty a cieľové hodnoty.

60 Podľa pracovného dokumentu útvarov Komisie Komisia očakáva, že zhromaždí informácie potrebné na monitorovanie vykonávania programu a Nástroja na podporu Ukrajiny, a to najmä vyžiadáním informácií od prijímateľov. Poznamenávame však, že meranie celkového zvýšenia výrobných kapacít pre výrobky obranného priemyslu v rámci EÚ a skrátenie realizačných výrobných lehôt si môžu vyžadovať informácie od podnikov, ktoré nemusia mať nevyhnutne prospech z financovania programu. Ďalej poznamenávame, že v pracovnom dokumente útvarov Komisie²⁶ sa poukazuje na nedostatok dostupných údajov týkajúcich sa DTIB z dôvodu národnej bezpečnosti. To obmedzuje našu schopnosť posúdiť dôkladnosť monitorovacích opatrení uvedených v návrhu.

61 Okrem toho sme nenašli ukazovatele výkonnosti, ktoré by konkrétne odrážali ciele podpory interoperability a šandardizácie obranných systémov v celej EÚ. **Komisia by mala zvážiť** zavedenie ukazovateľov výkonnosti, ktoré by odrážali dosiahnutie týchto konkrétnych cieľov politiky.

62 Poznamenávame, že spoločné oznámenie o EDIS²⁷ obsahuje tri hlavné ciele:

- členské štáty by mali do roku 2030 spoločne obstaráť aspoň 40 % svojho obranného vybavenia,
- hodnota vnútroúijného obchodu v oblasti obrany by mala do roku 2030 predstavovať aspoň 35 % hodnoty trhu EÚ v oblasti obrany,
- členské štáty by mali do roku 2030 obstaráť aspoň 50 % svojich investícií v oblasti obrany v rámci EÚ a do roku 2035 aspoň 60 %.

Tieto ukazovatele však nie sú zahrnuté do návrhu. Poznamenávame, že finančná podpora v rámci EDIP sa vzťahuje len na obdobie do roku 2027, čo je časový rámec súčasného viacročného finančného rámca. Poznamenávame tiež, že dosiahnutie cieľov bude do veľkej miery závisieť od iniciatív členských štátov. S cieľom monitorovať pokrok vo vykonávaní EDIS by však **Komisia mala zvážiť** zahrnutie týchto ukazovateľov do monitorovacích činností EDIP a stanoviť priebežné ciele na rok 2027. Hoci

²⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 7, *What are the impacts of the preferred policy options?*, C(2024) 4822.

²⁷ Oznámenie Komisie, Nová Stratégia pre európsky obranný priemysel: dosahovanie pripravenosti EÚ prostredníctvom reakcieschopnejšieho a odolnejšieho európskeho obranného priemyslu, JOIN (2024) 10.

uznávame, že tieto ukazovatele nemusia odrážať len výsledok programu, zastávame názor, že sú napriek tomu relevantné z hľadiska posúdenia jeho výkonnosti.

63 Okrem toho vzhľadom na to, že dosiahnutie cieľov EDIS závisí od rozhodnutí členských štátov v oblasti verejného obstarávania, **Komisia by mala zvážiť** aj uverejnenie podrobného rozpisu ukazovateľov výkonnosti cieľov členskými štátmi v rámci záverečného hodnotenia programu.

64 Pokiaľ ide o Nástroj na podporu Ukrajiny, **Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť** prídanie doplnkových ukazovateľov na posúdenie prínosov získaných z Nástroja na podporu Ukrajiny. Dôvodom je, že navrhovaný ukazovateľ („zvýšenie podpory pre Ukrajinu“) nemusí Komisii umožniť merať rozsah, v akom nástroj prispieva k modernizácii ukrajinskej DTIB.

Závěrečné poznámky

65 Vzhľadom na návrat vojny s vysokou intenzitou na európsky kontinent EÚ posunula obranu na popredné miesto v programe. V tomto kontexte Komisia predložila návrh, ktorým sa zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel (EDIP) s cieľom:

- a) podporovať pripravenosť obranného priemyslu EÚ posilnením EDTIB s cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť a dodávky výrobkov obranného priemyslu;
- b) a prispieť k obnove, rekonštrukcii a modernizácii ukrajinskej obrannej technologickej a priemyselnej základne Ukrajiny.

Na tento účel sa v návrhu zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel (ďalej len „program“) a Nástroj na podporu Ukrajiny spolu s ďalšími opatreniami.

66 Zdôrazňujeme riziko, že navrhovaný rozpočet vo výške 1,5 mld. EUR na posilnenie EDTIB spolu s plánovaným dvojročným obdobím vykonávania nemusí zodpovedať cieľom návrhu. Zdôrazňujeme preto dôležitosť vymedzenia príslušných ukazovateľov výkonnosti a mílnikov a cieľov tak, aby odrážali dosiahnuté výsledky, ktoré možno reálne očakávať do konca roka 2027. Okrem toho poukazujeme na dôležitosť vypracovania dlhodobej stratégie financovania ako súčasť budúceho viacročného finančného rámca.

67 Zastávame názor, že niektoré opatrenia týkajúce sa zodpovednosti v návrhu by sa mali objasniť alebo posilniť vrátane ustanovení týkajúcich sa práv EDA na audit. Je to relevantné v kontexte zložitých mechanizmov riadenia v oblasti obrany. Ide najmä o prípad, keď sa program vykonáva prostredníctvom nepriameho riadenia v kontexte FAST a keď je vykonávanie zverené ukrajinským orgánom.

68 Poukazujeme na to, že si program môže vyžadovať doplňujúce vykonávacie ustanovenia, aby sa poskytol pevný základ pre jeho vykonávanie a cielené pridelovanie finančných prostriedkov. V našom stanovisku sme zdôraznili hlavné zistené riziká a predložili sme návrhy, ako ich riešiť. Ide o potrebu objasniť metodiku špecifickú pre financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, požiadavky týkajúce sa oprávnenosti akcií a nákladov a výberové kritériá na pridelovanie finančných prostriedkov jednotlivým projektom.

69 A napokon poznamenávame, že v návrhu sú uvedené ustanovenia, v ktorých sa Komisii udeľujú nové povinnosti a práva na zaistenie bezpečnosti dodávok výrobkov obranného priemyslu v EÚ. Zdôrazňujeme však, že záujem členských štátov a ich ochota spolupracovať budú kľúčom k zaisteniu účinnej bezpečnosti dodávok výrobkov obranného priemyslu.

Zhrnutie pripomienok

Číslo	Návrh	Odkaz v stanovisku (bod)
Všeobecné pripomienky		
1	Komisia by mala zvážiť doplnenie EDIS o dlhodobú stratégiu financovania EDTIB ako súčasť budúceho viacročného finančného rámca.	15
2	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť riziko prekryvania a výzvy, pokiaľ ide o vykonávanie hodnotení a auditov vyplývajúcich z takéhoto zložitého rámca.	17
3	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie osobitných opatrení týkajúcich sa zodpovednosti za vykonávanie programu na Ukrajine.	19, 48
Kapitola I: Všeobecné ustanovenia		
4	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť poskytnutie dodatočných vymedzení pojmov v článku 2 návrhu s cieľom zabezpečiť jednotné vykonávanie.	39, 41, 43, 45, 51
Kapitola II		
Oddiel 1: Všeobecné ustanovenia uplatniteľné na program a Nástroj na podporu Ukrajiny		
5	Komisia by mala zvážiť jasne vymedziť v pracovných programoch akcie financované prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, čiastkové ciele vykonávania akcie a finančné dôsledky vždy, keď nie je splnený konkrétny míľnik alebo cieľ.	27
6	V súvislosti s oprávnenými opatreniami financovanými prostredníctvom financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, by Komisia mala zvážiť objasniť: <ul style="list-style-type: none"> ○ minimálne požiadavky na kontrolu s cieľom preukázať, že sumy získané v rámci grantov nepresahujú celkovú sumu oprávnených nákladov a nepokrývajú tie isté náklady, ako sa vyžaduje v článku 7, ○ základ nákladov, ktorý sa musí použiť na odhad prebytku uvedeného v článku 8, 	28

Číslo	Návrh	Odkaz v stanovisku (bod)
	<ul style="list-style-type: none"> o základ nákladov, ktorý sa musí použiť na určenie maximálneho financovania EÚ, ako sa stanovuje v článku 17, o kontrolné opatrenia na zabezpečenie overenia a potvrdenia súladu s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami. <p>(Články 3, 7, 8, 17).</p>	
7	<p>Komisia by mala zvážiť objasniť rozsah oprávnených činností, pri ktorých sa môže využiť financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi. Komisia by mala tiež zvážiť objasnenie zásad, na ktorých sa zakladajú odhady nákladov používané na posúdenie vhodnosti rozpočtovej podpory EÚ vo forme financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, a zjednodušeného vykazovania nákladov.</p> <p>(Článok 3 a legislatívny finančný výkaz).</p>	29
Oddiel 2: Program		
8	<p>Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie výslovnej požiadavky, aby sa v dohodách o delegovaní podpísaných Komisiou dodržiavali práva EDA na audit.</p> <p>(Článok 8)</p>	33
9	<p>Komisia a spoluzákonodarcovia by preto mali zvážiť dva prvky: po prvé, či je rozsah výnimky v článku 8 zo zásady neretroaktivity vhodný na dosiahnutie zamýšľaného cieľa, a po druhé, či je primeraný vzhľadom na harmonogram prijatia návrhu.</p>	34
10	<p>Komisia by mala zvážiť navrhnutie metodiky, ktorú očakáva použiť na určenie vymáhateľnej sumy vyplývajúcej zo ziskov dosiahnutých prijímateľmi z oprávnených akcií na podporu výroby alebo komercializácie ziskových výrobkov obranného priemyslu.</p> <p>(Článok 8)</p>	35
11	<p>Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť, či je rozsah výnimky stanovenej v článku 10 ods. 3 o využívaní zariadení nachádzajúcich sa v tretích krajinách primeraný a v súlade s odôvodnením 15 návrhu.</p>	36

Číslo	Návrh	Odkaz v stanovisku (bod)
12	V prípade podsúboru oprávnených činností vymedzených v článku 11 návrhu by Komisia a spoluzákonodarcovia mali zvážiť objasnenie toho, ktoré náklady môžu byť v rámci programu oprávnené a či sa finančné prostriedky môžu použiť na nákup surovín a medziproduktov na účely vytvárania zásob.	37
13	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť stanovenie jasných priorít pre pridelovanie finančných prostriedkov EÚ na jednotlivé projekty.	38
14	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie dodatočných vykonávacích ustanovení týkajúcich sa európskeho mechanizmu na obchodovanie s vojenským materiálom, v ktorých sa objasnia očakávané vlastnosti platformy, cielený rozsah výrobkov a podnikov a správa platformy. (Článok 14)	40
15	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie požiadavky na zabezpečenie dlhodobej finančnej podpory ako predpokladu výberu európskych obranných projektov spoločného záujmu. (Článok 15)	42
16	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť, či je rozsah výnimky uvedenej v článku 17 (zásada spolufinancovania) primeraný cieľu uvedenému v odôvodnení 18.	44
17	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť stanovenie všeobecných kritérií výberu príjemcov prostriedkov z fondu FAST a vysvetliť, ako fond prispeje k dosiahnutiu všeobecných cieľov programu. (Článok 19)	46
18	Komisia by mala zvážiť stanovenie osobitných mechanizmov monitorovania pre FAST a pre rozdelenie rizika so súkromnými investormi. (Článok 19)	46
Oddiel 3: Nástroj na podporu Ukrajiny		
19	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť začlenenie podrobnejších ustanovení o príslušných reštriktívnych	47

Číslo	Návrh	Odkaz v stanovisku (bod)
	opatreniach EÚ, ktoré budú podkladom pre Nástroj na podporu Ukrajiny, aby bolo možné presne určiť sumu vonkajších pripísaných príjmov vyčlenených pre Ukrajinu. (Článok 6)	
KAPITOLA IV: Bezpečnosť dodávok		
20	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zúženie rozsahu výnimky umožňujúcej dodanie tovaru a poskytnutie služieb pred dokončením zmluvy. (Článok 35)	49
21	Komisia by mala zvážiť začlenenie požiadavky reagovať na žiadosti o údaje vydané v rámci monitorovania EDTIB do dohôd o grante uzavretých s prijímateľmi programu. (Články 40 a 41)	50
22	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť poskytnutie jasnejšieho vymedzenia pojmu „významné udalosti“, objasnenia rozsahu činností, ktoré musia členské štáty vykonávať, a objasnenia informácií, ktoré sa majú oznamovať. (Článok 42)	51
23	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť objasnenie toho, ktoré „dôvody“ a „podrobné odôvodnenia“ môžu podniku umožniť odmietnuť vyhovieť žiadostiam o informácie, prioritným objednávkam a prioritným žiadostiam. (Články 46, 47 a 50)	52
KAPITOLA V: Riadenie, hodnotenie a kontrola		
24	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť posilnenie obsahu rámcovej dohody s Ukrajinou tak, aby zahŕňala podrobné normatívne ustanovenia. (Článok 59)	54
25	Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť zavedenie lehoty na dokončenie rámcovej dohody s Ukrajinou. (Článok 59)	55

Číslo	Návrh	Odkaz v stanovisku (bod)
26	<p>Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť vykonanie jediného <i>ex post</i> hodnotenia uvedených programov týkajúcich sa obrany s cieľom pomôcť riadiť akékoľvek ďalšie akcie alebo investície po roku 2027 a odložiť záverečné hodnotenie EDIP s cieľom zohľadniť časový posun medzi uverejnením návrhu a jeho konečným prijatím.</p> <p>(Článok 66)</p>	58
Rámec monitorovania výkonnosti		
27	<p>Komisia by mala zvážiť poskytnutie zoznamu kľúčových ukazovateľov, ktoré sa majú použiť, subjektom povereným vykonávaním financovania EÚ v rámci programu, ktorý by zahŕňal ukazovatele výstupov aj výsledkov a v prípade potreby poskytnúť východiskové hodnoty a cieľové hodnoty.</p>	59
28	<p>Komisia by mala zvážiť zavedenie ukazovateľov výkonnosti odrážajúcich dosiahnutie politických cieľov podpory interoperability a štandardizácie obranných systémov v celej EÚ.</p>	61
29	<p>Pri monitorovaní programu by Komisia mala zvážiť použitie hlavných ukazovateľov výkonnosti EDIS, stanovenie priebežných cieľov na rok 2027 a uverejnenie podrobného rozpisu ukazovateľov výkonnosti podľa členských štátov v rámci záverečného hodnotenia programu.</p>	62, 63
30	<p>Komisia a spoluzákonodarcovia by mali zvážiť prídanie doplnkových ukazovateľov na posúdenie prínosov získaných z Nástroja na podporu Ukrajiny.</p>	64

Návrhy na vypracovanie znenia

70 Okrem návrhov uvedených vyššie navrhujeme niekoľko ďalších konkrétnych zmien znenia návrhu. Informácie sú podrobne uvedené na [ilustrácii 1](#).

Ilustrácia 1 – Navrhované zmeny s pripomienkami

Znenie návrhu	Navrhovaná zmena	Pripomienky
Článok 2	Navrhujeme uviesť pojmy v abecednom poradí.	
Článok 10 ods. 5 Komisia informuje výbor uvedený v článku 57 o každom právnom subjekte, ktorý sa považuje za oprávnený podľa tohto odseku.	Komisia informuje výbor uvedený v článku 58 o každom právnom subjekte, ktorý sa považuje za oprávnený podľa tohto odseku.	Nesprávny odkaz.
Článok 11 ods. 6 V prípade činností uvedených v odseku 2, odseku 3 písm. d) a v odseku 55 písm. a).	V prípade činností uvedených v odseku 2, odseku 3 písm. d) a v odseku 5 písm. a).	Nesprávny odkaz.
Článok 14 ods. 3 Ak členské štáty spoločne obstarávajú dodatočné množstvá alebo prispievajú prostredníctvom nepeňažných príspevkov na vytvorenie rezervy pre pripravenosť obranného priemyslu, ako sa uvádza v odseku 2 písm. b).	Ak členské štáty spoločne obstarávajú dodatočné množstvá alebo prispievajú prostredníctvom nepeňažných príspevkov na vytvorenie rezervy pre pripravenosť obranného priemyslu, ako sa uvádza v odseku 1 písm. b).	Nesprávny odkaz.
Článok 17 ods. 3 V pracovnom programe sa stanovujú ďalšie podrobnosti vrátane prípadných zvýšených	3. V pracovnom programe sa stanovujú ďalšie podrobnosti vrátane prípadných zvýšených mier financovania uvedených v odseku 2 .	Aby bol odkaz jednoznačný.

Znenie návrhu	Navrhovaná zmena	Pripomienky
mier financovania uvedených v odseku 3.		
Článok 47 ods. 5 Ak podnik odmietne prioritnú objednávku, Komisii predloží podrobné odôvodnenie.		Nejasný pojem „hereor“ v angličtine.
Články 59, 63 a 64 Uveďte odkaz na články nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré budú zmenené prepracovaným nariadením o rozpočtových pravidlách.	V záujme súladu s odkazmi v iných článkoch na prepracované znenie nariadenia o rozpočtových pravidlách navrhujeme aktualizovať odkazy v týchto článkoch.	Odkazy je potrebné aktualizovať.

Toto stanovisko prijala komora III, ktorej predsedá Bettina Jakobsen, členka Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 24. septembra 2024.

Za dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

Prílohy

Príloha I – Prehľad európskych inštitucionálnych opatrení súvisiacich s obranou

Orgán EÚ	Členstvo	Poslanie	Riadenie	Mandát na audit
Európska služba pre vonkajšiu činnosť <i>ESVČ</i>	Všetky členské štáty EÚ	<ul style="list-style-type: none"> o Viest' SZBP. o Koordinovať vonkajšiu činnosť EÚ. o Zabezpečovať úlohu sekretariátu spoločne s agentúrou EDA pre stálu štruktúrovanú spoluprácu. 	Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku	EDA
Európska obranná agentúra <i>Agentúra EDA</i>	Všetky členské štáty EÚ	<ul style="list-style-type: none"> o Identifikovať prevádzkové požiadavky. o Identifikovať a vykonávať opatrenia na posilnenie priemyselnej a technologickej základne sektora obrany. o Podieľať sa na definovaní európskej politiky v oblasti spôsobilostí a vyzbrojovania. o Zabezpečovať úlohu sekretariátu spoločne s <i>ESVČ</i> pre stálu štruktúrovanú spoluprácu s <i>ESVČ</i>. 	Európska rada Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku	Kolégium audítorov

Orgán EÚ	Členstvo	Poslanie	Riadenie	Mandát na audit
GR pre obranný priemysel a vesmír <i>GR DEFIS</i>	Všetky členské štáty EÚ	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vykonávať Vesmírny program EÚ. ○ Zabezpečiť inovatívny a konkurencieschopný obranný priemysel. 	Európska komisia	EDA
Stála štruktúrovaná spolupráca <i>PESCO</i>	Všetky členské štáty EÚ s výnimkou Malty	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj obranných spôsobilostí. ○ Zabezpečiť Únii operačnú schopnosť využívajúc civilné a vojenské prostriedky. 	Európska rada Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku	Kontrolné mechanizmy členských štátov
Európsky mierový nástroj	Všetky členské štáty EÚ	<ul style="list-style-type: none"> ○ Financovanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. 	Európska rada	Kolégium audítorov

Príloha II – Výnimky z nariadenia o rozpočtových pravidlách

Výnimky z nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 (nariadenie o rozpočtových pravidlách)

Návrh „nariadenia, ktorým sa ustanovuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu“		„Nariadenie o rozpočtových pravidlách“ Názov článku
Článok, v ktorom je použitá výnimka	Účel výnimky	
5 ods. 5	Príjmy a vrátené platby z finančných nástrojov zriadených podľa tohto nariadenia budú predstavovať pripísané príjmy pre program.	Článok 209 Zásady a podmienky vzťahujúce sa na finančné nástroje a rozpočtové záruky
8 ods. 3	V prípade oprávnených činností určených na podporu industrializácie a komercializácie výrobkov obranného priemyslu, pri ktorých príjemca grantu dosahuje zisk, môže Komisia pri určovaní vymáhateľnej sumy grantu zohľadniť finančné prostriedky členských štátov.	Článok 192 Zásada neziskovosti
8 ods. 4 Odôvodnenie 23	Finančné príspevky z rozpočtu EÚ sa môžu vzťahovať na akcie, ktoré sa začali, a náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia návrhov v reakcii na ročný pracovný program, pokiaľ sa uvedené akcie nezačali pred 5. marcom 2024 a neboli dokončené pred podpísaním dohody o grante.	Článok 193 Zásada neretroaktivity

Návrh „nariadenia, ktorým sa ustanovuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu“		„Nariadenie o rozpočtových pravidlách“ Názov článku
Článok, v ktorom je použitá výnimka	Účel výnimky	
17 Odôvodnenie 18	Z programu sa môže financovať až 100 % oprávnených nákladov s výnimkou činností súvisiacich s urýchlením prispôsobenia sa štrukturálnym zmenám výrobnnej kapacity výrobkov obranného priemyslu.	Článok 190 Spolufinancovanie
35 ods. 3	V mimoriadne naliehavom prípade môže Európska komisia požiadať o dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb od dátumu zaslania návrhov zmlúv, ktoré sú výsledkom obstarávania.	Článok 172 Plnenie a úpravy zmluvy

Výnimky z návrhu na prepracované znenie nariadenia o rozpočtových pravidlách (EÚ, Euratom) 2018/1046

Návrh „nariadenia, ktorým sa ustanovuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu“		„Nariadenie o rozpočtových pravidlách (prepracované znenie)“ Názov článku
Článok, v ktorom je použitá výnimka	Účel výnimky	
35 ods. 1	Ukrajina môže požiadať Európsku komisiu, aby spolu s ňou uskutočnila spoločné obstarávanie alebo konala ako centrálna obstarávacia organizácia v mene zainteresovaných členských štátov.	Článok 168 Postupy obstarávania

Skratky

ASAP: Akt na podporu výroby munície

DTIB: obranná technologická a priemyselná základňa

EDA: Európska obranná agentúra

EDF: Európsky obranný fond

EDIDP: Program rozvoja európskeho obranného priemyslu

EDIP: Program pre európsky obranný priemysel

EDIRPA: nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania

EDIS: stratégia pre európsky obranný priemysel

EDTIB: európska obranná technologická a priemyselná základňa

FAST: Fond na urýchlenie transformácie dodávateľských reťazcov v oblasti obrany

FNLTC: financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi

SWD: pracovný dokument útvarov Komisie

SZBP: spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2024

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

PDF	ISBN 978-92-849-3226-9	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/0851612	QJ-01-24-008-SK-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------